ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Β΄ ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 3 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2002
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ : ΙΣΤΟΡΙΑ

ΟΜΑΔΑ Α΄

Α1. *Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς της* ***Στήλης Α*** *και δίπλα σε κάθε αριθμό το γράμμα της* ***Στήλης Β,*** *που αντιστοιχεί σωστά.*

Στήλη Α	***Στήλη Β***
1. Μανουήλ Πανσέληνος	**α.** Ζωγράφος κρητικής καταγωγής, πρόδρομος του εξπρεσιονισμού, που συνδυάζει μνήμες από τη βυζαντινή ζωγραφική και την αναγεννησιακή τεχνοτροπία.
2. Λεονάρντο ντα Βίντσι	**β.** Υπήρξε ο μεγαλύτερος ζωγράφος του Κουατροτσέντο. Πασίγνωστα είναι τα αριστουργήματά του η "Γέννηση της Αφροδίτης" και η "Αλληγορία της Άνοιξης".
3. Μιχαήλ Άγγελος	**γ.** Εφαρμόζει στη ζωγραφική του μαθηματικούς κανόνες, ώστε να επιτύχει το απόλυτο κάλλος. Γνωστά του έργα είναι η "Τζοκόντα" και ο "Μυστικός Δείπνος".
4. Δομήνικος Θεοτοκόπουλος	**δ.** Έκπρόσωπος της Μακεδονικής Σχολής που ζωγράφισε τις τοιχογραφίες του Πρωτάτου του Αγίου Όρους.
	ε. Το ζωγραφικό του αριστούργημα είναι η τεράστια τοιχογραφική σύνθεση "Δευτέρα Παρουσία" στο εσωτερικό του παρεκκλησίου του Αγίου Σίξτου στο Βατικανό.
	στ. Ήταν γνωστός για την καλλιτεχνική του δραστηριότητα στη Ρωσία, όπου προσέφερε πολλά

	στη διαμόρφωση της ρωσικής ζωγραφικής και είχε μαθητή τον Αντρέι Ρουμπλιόφ, κορυφαίο ρώσο ζωγράφο.

Μονάδες 8

Α2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακολούθων ιστορικών όρων:

α. Θέματα

β. Κοινωνικό συμβόλαιο

γ. Νεοελληνικός Διαφωτισμός

δ. Βιομηχανική επανάσταση.

Μονάδες 12

Α3. Ποιες ήταν οι συνέπειες της στρατιωτικής ήττας των Βυζαντινών κοντά στο Μυριοκέφαλο (1176);

Μονάδες 15

Α4. Ποια ήταν η συμβολή της τυπογραφίας στη διάδοση του πνεύματος της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού;

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ Β΄

Β1. Μελετώντας τις πηγές που σας δίνονται και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε την κρίση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και την αντίδραση των ανθρωπιστών σ' αυτήν κατά το πρώτο μισό του 16ου αιώνα.

ΠΗΓΗ Α΄

ΟΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Οι πάπες που δείχνουν τόση ενεργητικότητα στο να συγκεντρώνουν χρήματα, αναθέτουν ευχαρίστως κάθε αποστολική εργασία στους επισκόπους, οι επίσκοποι στους ιερείς, οι ιερείς στους διάκους, οι διάκοι στους περιπλανώμενους μοναχούς και αυτοί εγκαταλείπουν τα πρόβατα του Χριστού σε ανθρώπους που η μόνη τους ικανότητα είναι να τα γδέρνουν.

΄Ερασμος, *Μωρίας Εγκώμιο*, 1515.

ΠΗΓΗ Β΄

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΒΙΒΛΟ

"Είμαι απόλυτα αντίθετος με την άποψη εκείνων που δε θέλουν να μεταφραστεί η Βίβλος στη λαϊκή γλώσσα για να διαβάζεται από τους ανθρώπους του λαού, ωσάν να ήταν τόσο δυσνόητη η διδασκαλία του Χριστού, ώστε μόνο μια χούφτα θεολόγων να μπορούσε να την κατανοήσει, ή ωσάν η χριστιανική θρησκεία να στηριζόταν στην αμάθεια. Θα ήθελα ακόμα και οι πιο ταπεινές γυναίκες να διαβάζουν τα Ευαγγέλια και τις Επιστολές του αποστόλου Παύλου. ΄Επειτα, θα επιθυμούσα αυτό το βιβλίο να μεταφραστεί σε όλες τις γλώσσες, ώστε οι Σκοτσέζοι, οι Ιρλανδοί, αλλά επίσης και οι Τούρκοι και οι Σαρακηνοί να είναι σε θέση να το διαβάζουν και να το γνωρίζουν".

΄Ερασμος, *Πρόλογος στην Καινή Διαθήκη*, 1516.

Μονάδες 25

Β2. Αντλώντας στοιχεία από τα παραθέματα που σας δίνονται και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε την επίδραση του Βυζαντινού πολιτισμού στη Δύση, τη Ρωσία και τους Βαλκανικούς λαούς μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως από τους Τούρκους (1453).

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Α΄

Το Βυζάντιο όμως συνέβαλε πάρα πολύ στην ιστορία της Αναγέννησης, καλλιεργώντας τη γνώση της Ελληνικής γλώσσας και φιλολογίας με μαθήματα και παραδόσεις ή με τη δράση ικανών ανθρώπων σαν τον Πλήθωνα και τον Βησσαρίωνα, που άνοιξαν νέους ορίζοντες για την Ιταλία. ΄Εδωσε επίσης στη Δύση έναν τεράστιο αριθμό αρχαίων ελληνικών χειρογράφων, που περιείχαν τους καλύτερους κλασικούς συγγραφείς, χωρίς να υπολογίσουμε τα βυζαντινά κείμενα και τα έργα των Πατέρων της Ελληνικής Εκκλησίας.

Α. Βασίλιεφ, *Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας* 324-1453, τόμος 5ος, σελ. 159

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Β΄

Αν και το βυζάντιο έσβησε σαν ανεξάρτητο Κράτος, ο Βυζαντινός πολιτισμός εξακολούθησε να έχει μεγάλη επίδραση πάνω στους λαούς της Δυτικής Ευρώπης. Η επίδραση αυτή άφησε βαθιά τα ίχνη της και για μια πολύ μεγάλη χρονική περίοδο στους Τούρκους και τους ΄Ελληνες, στους Σέρβους και τους Βουλγάρους, τους Ρουμάνους και τους Ρώσους.

Η βυζαντινή επίδραση στάθηκε πιο μακρόχρονη και περισσότερο δυνατή στη Ρωσία των τσάρων, που μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης ζήτησε να παίξει το ρόλο του κληρονόμου της Ρωμαϊκής Ανατολικής Αυτοκρατορίας. Ο γάμος του τσάρου Ιωάννη Γ΄ με τη Σοφία Παλαιολόγου το 1472 και η ενσωμάτωση του βυζαντινού δικέφαλου αετού στα επίσημα εμβλήματα του μοσχοβίτικου κράτους συμβόλιζαν στην αντίληψη των κυβερνώντων το γεγονός πως η Μοσχοβίτικη Ρωσία είχε διαδεχθεί το Βυζάντιο. (...) Η ορθοδοξία υποστηρίχθηκε σαν το αδιάσειστο θεμέλιο του κράτους. (...) Οι Τσάροι της Ρωσίας θεωρώντας πως ήταν οι διάδοχοι των βυζαντινών βασιλιάδων έβαζαν στον εαυτό τους διπλή υποχρέωση. Την προστασία του χριστιανικού πληθυσμού της Ανατολής και το ξεκαθάρισμα των συνεπειών των γεγονότων του 1453.

Μ. Λεφτσένκο, *Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας*, σελ. 366-367

Μονάδες 25